

Goud in het verhaal

Een gespreksleidraad voor intercollegiale reflectie, om met leraren in dialoog 'het goud in hun verhaal' op te delven ter ontwikkeling van hun professioneel denken en handelen.

Benodigheden

- Poster en vloerplaten (bijlage 1)
- Rolkaarten (bijlage 2)
- Een geschikte ruimte

Vorbereiding van de bijeenkomst

De procesbegeleider vraagt aan de deelnemende leraren om voorafgaand aan de sessie na te denken over een praktijkervaring die ze tijdens de sessie zouden willen delen, om erover te reflecteren met de andere deelnemers. Elke deelnemer brengt dus één praktijkervaring mee naar de sessie.

Verloop van de bijeenkomst

De procesbegeleider verwelkomt de deelnemers en licht de **werkwijze van het gesprek** toe. De begeleider licht daarbij ook de **achterliggende theorie van het persoonlijk interpretatiekader** toe, met inbegrip van de centrale begrippen 'professioneel zelfverstaan' en 'subjectieve onderwijstheorie', en de verschillende componenten van het referentiekader (zie poster met het persoonlijk interpretatiekader en vloerplaten in bijlage, af te drukken op groot formaat, dubbelzijdig met de toelichting 'wat is het' telkens op de achterzijde). Intussen legt hij de vloerplaten één voor één neer in de ruimte, en geeft toelichting bij de betekenis, basisvraag, mogelijke luistertips en reflecties.

De procesbegeleider licht ook de goudklomp toe: dit is waarnaar op zoek wordt gegaan in het gesprek: naar leeransen, nieuwe grotere of kleinere inzichten die de verteller (en andere deelnemers) kan meenemen in zijn groeiproces.

De begeleider bespreekt vervolgens enkele **afspraken en verwachtingen** met de deelnemers met betrekking tot het luisteren en kijken met opschorten van oordeel. Bijvoorbeeld: stiltes die vallen mogen er zijn, de verteller krijgt de ruimte om ieders inbreng te verwerken en hier al dan niet op te reageren.

Om de 'kwaliteit' van de aanwezigheid van de deelnemers te bevorderen, kan het aangewezen zijn om te starten met een **check-in**: nodig iedereen uit om in het moment te zijn. Sta stil of er nog zaken zijn die afleiden of gedachten die overheersen, zoals de drukte van de dag. Adem een aantal keer bewust in en uit om eventueel aanwezige spanning los te laten.

Wanneer alle deelnemers klaar zijn om te luisteren en om hun aandacht op de oefening te richten, worden de **rollen** verdeeld. Er wordt in samenspraak bepaald welke deelnemer een praktijkervaring zal delen, en met andere woorden de rol van 'verteller' zal opnemen. Vervolgens krijgen de andere deelnemers door de procesbegeleider een specifieke rol toebedeeld: 'resonant', 'klankbord' of 'luisteraar' (zie rolkaarten in bijlage, af te drukken op klein formaat). Deze rol bepaalt hoe ze naar het verhaal luisteren, en op welke manier ze zaken kunnen teruggeven aan de verteller. Zorg ervoor dat elke deelnemer een goed zicht en begrip heeft van de rol die hij zal opnemen tijdens dit proces en de begeleidingsaspecten die daarbij horen.

(Voor deelnemers die nog niet vertrouwd zijn met de werkvorm of met de invulling van de rollen, kan het zinvol zijn om extra tijd uit te trekken om bepaalde vaardigheden in te oefenen: Hoe interpreteer je lichaamstaal? Op welke manier kan je constructief feedback geven? Op welke manier stel je verdiepende vragen? Hoe paraphraseer je een verhaal? Hoe ga je aan de slag met het ontrafelen van een verhaal? Hoe kan je 'effectief goud delven'?)

De procesbegeleider nodigt de verteller vervolgens uit om zijn **praktijkervaring** te delen, alsook zijn **achterliggende vraag of wens**: waarom heeft de verteller dit verhaal/ deze ervaring gekozen om te vertellen? Wat wil hij precies met dit verhaal? Waarover wil hij samen met de anderen reflecteren? Wat wil hij leren?

Vervolgens wandelt hij van vloerplaat naar vloerplaat, om vanuit de verschillende onderdelen van het persoonlijk interpretatiekader met de andere deelnemers te **reflecteren over de ervaring**. (Bij iedere vloerplaat kan de procesbegeleider de inhoud nog eens kort toelichten.) De verteller vertelt bij iedere vloerplaat hoe zijn verhaal met dat aspect van het interpretatiekader verband houdt: Hoe linkt de ervaring bijvoorbeeld aan de taakopvatting van de verteller, of aan diens zelfwaardegevoel? Vervolgens gaan de deelnemers, vanuit de hun toebedeelde rol, met de verteller in interactie. Vanuit verschillende rollen worden **vragen gesteld, weerkaatst, alternatieven geboden of teruggegeven** wat resoneert. De procesbegeleider ondersteunt hen daarbij, helpt hen de juiste rol aan te nemen en vanuit die rol zaken terug te geven aan de verteller.

Na het doorlopen van alle stappen (vloerplaten), nodigt de procesbegeleider de verteller uit om terug te geven wat het gesprek heeft betekend en tot welke inzichten het heeft geleid. Wat neemt de verteller mee uit de oefening, wat was m.a.w. **het goud was in diens verhaal**? De procesbegeleider kan eventueel nog benoemen wat nog niet gezegd is maar dat wel van belang is. Welke gouden tips zijn er nog? De procesbegeleider nodigt tenslotte ook de andere deelnemers uit om kort te vertellen wat ze uit het verhaal of uit het opnemen van hun rol hebben geleerd voor hun eigen praktijk.